

Методичні рекомендації:

1. Обрати об'єкт (територію) та скласти наукове обґрунтування необхідності створення чи оголошення території або об'єкта природно-заповідного фонду України.

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ

наукового обґрунтування необхідності створення чи оголошення території або об'єкта ПЗФ

1. Назва та категорія
2. Характеристика території
3. Пропозиції стосовно заходів щодо провадження природоохоронної, науково-дослідної, рекреаційної, господарської діяльності, охорони, які передбачається здійснити протягом п'яти років після створення, а також стратегії розвитку території/об'єкта ПЗФ на 10 років
4. Соціально-економічне обґрунтування

У розділі "Назва та категорія" обґрунтовується вибір назви та категорії території або об'єкта ПЗФ, що пропонується створити або оголосити.

У розділі «Характеристика території» подаються адміністративні та загальні відомості про територію. Інформація про користувачів та власників земельних ділянок, запропонованих для заповідання. Обґрунтування природної цінності. Соціально-економічна характеристика та культурна цінність території. Існуючі території або об'єкти ПЗФ та природоохоронні території міжнародного значення в межах території, запропонованої для заповідання. Визначення та оцінка проблем, що вимагають втручання, у тому числі, викликаних діяльністю людини на прилеглих територіях, їх ранжування. Перелік видів діяльності, що пропонується заборонити або обмежити. Перелік дозволених видів діяльності.

Соціально-економічне обґрунтування (включається до обґрунтування лише для територій або об'єктів ПЗФ, управліннями якими буде здійснюватися спеціальними адміністраціями). Обґрунтування та схема попереднього функціонального зонування території, запропонованої для заповідання, пропозиції щодо земельних ділянок для передачі у постійне користування об'єкта, що матиме спеціальну адміністрацію (тільки для біосферних заповідників, національних природних та регіональних ландшафтних парків). Пропозиції щодо створення охоронних зон, їх меж та режиму. Соціально-економічні та екологічні наслідки створення території або об'єкту ПЗФ. Розроблення економічних показників розвитку території або об'єкта ПЗФ.

Розділ "Характеристика території".

У пункті "Адміністративні відомості" зазначаються відомості про місцезнаходження території або об'єкта ПЗФ із зазначенням орієнтирів, його адміністративне розташування, топоніміку, орієнтовну площу, характер використання території і природних ресурсів на момент розроблення

Для території або об'єкта ПЗФ, управління яким відповідно до [Закону](#), буде здійснюватися спеціальною адміністрацією, додатково подаються відомості про ділянки, що надаються йому в постійне користування, або входять до його складу без вилучення у землекористувачів/землевласників.

Відомості про місцезнаходження та опис меж території або об'єкта ПЗФ надаються відносно орієнтирів, які можливо чітко визначити на місцевості та на картографічних матеріалах з урахуванням меж водних об'єктів, особливостей ландшафту, природних угідь, об'єктів інфраструктури, доріг, просік, меж населених пунктів, меж землекористувань тощо.

При описі адміністративно-територіального розташування зазначаються область, район, об'єднана територіальна громада, а в межах населеного пункту його назва, адреса тощо. У разі розміщення проектованої території або об'єкта ПЗФ на землях лісового фонду - зазначається назва лісокористувача, лісництва.

Щодо топоніміки: у разі наявності інформації про власні назви урочищ, місцевостей, народних найменувань території та її частин, що використовується місцевим населенням або використовувалася раніше - рекомендується вказувати їх. Доцільно також використовувати власні назви географічних об'єктів при визначенні назв проєктованих територій або об'єктів ПЗФ.

У пункті "Загальні відомості про територію" зазначаються відомості про геологію/літологію, геоморфологію/орографію, гідрологію, клімат, ґрунти/субстрати; біогеографічний контекст.

У пункті "Інформація про користувачів та власників земельних ділянок, запропонованих для заповідання" зазначається повна назва користувачів та власників земельних ділянок, площа та форма власності на кожну земельну ділянку, категорія земель. У разі включення земельних ділянок, які перебувають у запасі, вказується категорія земель та найменування органу влади, якому надано право ними розпоряджатися. У разі включення земельних ділянок, які перебувають у складі лісового фонду вказується інформація про лісництва, квартали та виділи, які заповідаться.

У пункті "Обґрунтування природної цінності" зазначається інформація про: флору та рослинність - видове та ценотичне різноманіття рослинного світу та стан його збереження, рідкісні та зникаючі види рослин (занесені до Червоної книги України, регіональних охоронних списків та переліків міжнародного рівня (Червоний список МСОП, додатки до конвенцій тощо); типові та рідкісні рослинні угруповання Зеленої книги України. Таксономічні назви даються українською мовою або українською та латиною; фауну - видове різноманіття тваринного світу та стан його збереження, рідкісні та зникаючі види тварин (занесені до Червоної книги України, регіональних охоронних списків та переліків міжнародного рівня (Червоний список МСОП, додатки до конвенцій тощо). Таксономічні назви даються українською мовою або українською та латиною; різноманіття природних оселищ - у тому числі

рідкісні типи природних оселищ згідно з Резолюцією № 4 (1996) Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

У пункті "Соціально-економічна характеристика та культурна цінність території" зазначаються відомості про історію та археологію; етнографічні особливості території; організацію та використання території в минулому, місцеві громади та населення, традиційне землекористування; промисловість, видатні та мальовничі об'єкти; архітектурні об'єкти культурної спадщини, релігійні особливості території.

У пункті "Існуючі території або об'єкти ПЗФ та природоохоронні території міжнародного значення в межах території, запропонованої для заповідання" зазначаються назви, площі, місцезрештування та надаються копії рішень, якими створені існуючі території та об'єкти природно-заповідного фонду. Тут також зазначаються водно-болотні угіддя міжнародного значення, об'єкти Смарагдової мережі (Бернська конвенція), до складу яких входить територія, запропонована для заповідання.

Пункт "Визначення та оцінка проблем, що вимагають втручання, у тому числі викликаних діяльністю людини на прилеглих територіях, їх ранжування" містить відомості про житлове та промислове будівництво, сільське господарство та аквакультуру, енергетику та видобувну промисловість, транспорт, використання природних ресурсів (заготівля деревини, полювання, збір ягід, грибів, лікарських трав, випасання тощо), рекреацію та туризм, вплив діяльності людини, інвазійні та інші проблемні види, забруднення (викиди, скиди, **відходи**), геологічні процеси (зсуви, землетруси тощо), зміну клімату і погодні умови, меліоративні системи та **гідротехнічні споруди**, транскордонні впливи, інші загрози та їх ранжування за ступенем впливу.

У пункті "Перелік видів діяльності, що пропонується заборонити або обмежити" за результатами визначення та оцінки проблем формується перелік видів діяльності, які пропонується повністю заборонити або обмежити у межах проекрованої території або об'єкта ПЗФ із зазначенням відповідну обмежень. Запропоновані заборони та обмеження можуть бути диференційовані у часі та територіально.

У пункті "Перелік дозволених видів діяльності" формується перелік видів діяльності, які можуть здійснюватися у межах проекрованої території або об'єкта ПЗФ із зазначенням (за необхідності) відповідних обмежень. Здійснення цих видів діяльності може бути обмежене у часі та територіально.

У пункті "Пропозиції стосовно заходів щодо провадження відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів природоохоронної, науково-дослідної, рекреаційної, господарської діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, які передбачається здійснити протягом п'яти років після створення, а також стратегії розвитку території/об'єкта ПЗФ на 10 років (включається до обґрунтування лише для територій або об'єктів ПЗФ, управліннями якими буде здійснюватися спеціальними адміністраціями)" надаються пропозиції щодо основних стратегічних завдань, на виконання яких буде спрямована діяльність території/об'єкта ПЗФ впродовж 10 років, та найважливіші заходи, які пропонується здійснити впродовж п'яти років.

Зазначаються заходи, які матимуть безпосередній вплив на розвиток місцевих громад.

Розділ "Соціально-економічне обґрунтування (включається тільки до обґрунтування створення територій або об'єктів ПЗФ, управліннями якими буде здійснюватися спеціальними адміністраціями)".

У пункті "Обґрунтування та схема попереднього функціонального зонування території, запропонованої для заповідання, пропозиції щодо земельних ділянок для передачі у постійне користування об'єкта, що матиме спеціальну адміністрацію (тільки для біосферних заповідників, національних природних та регіональних ландшафтних парків)" з огляду на природні та інші цінності території установи ПЗФ, розташування населених пунктів, можливі негативні впливи тощо, обґрунтовується її попереднє зонування та розробляється відповідна схема, а також пропозиції щодо земельних ділянок, які надаються установі ПЗФ у постійне користування.

У пункті "Пропозиції щодо створення охоронних зон, їх меж та режиму" надається обґрунтування необхідності створення охоронних зон навколо території або об'єкта ПЗФ чи окремих його ділянок та їх запропонований режим.

У пункті "Соціально-економічні та екологічні наслідки створення території або об'єкта ПЗФ" зазначається інформація про наслідки та вплив від створення території або об'єкта ПЗФ на навколишнє природне середовище та соціально-економічний розвиток, зокрема у сфері рекреаційної діяльності, будівництва, зайнятості населення, сільського та лісового господарства, у галузі освіти та культури тощо.

У пункті "Розроблення економічних показників розвитку території або об'єкта ПЗФ" зазначається розрахунок чисельності штатних працівників та коштів на її утримання, оцінка існуючої та підготовка пропозицій щодо розвитку матеріально-технічної бази установи ПЗФ.